

Miljø- og klimaaktiviteter Afrapportering af indsats 2019 & Handleplan 2020

Fra venstre: Lise, Lise-Lotte, Sindjan (ryg), Lærke, Anne-Mette, Nita (ryg) og Camilla

Indhold

Om miljø- og klimaindsatsen	2
Afrapportering 2019	3
Handleplan 2020	6
Bilag 1: Grønt Regnskab for el, vand og varme.....	7

Om miljø- og klimainsatsen

Tandkunsten er den første tandlægeklinik i Danmark, som er blevet miljøcertificeret – ISO 14001 – i januar 2017. Miljøcertificeringen betyder, at Tandkunstens kunder er sikret en miljøvenlig tandpleje, bekræftet af tredjepart, Nemko. Dette gør det nemt og bekvemt for vores kunder at handle miljøvenligt, og giver en tryghed, både for ansatte og kunder, da vi har taget stilling til de miljømæssige udfordringer, vi møder i hverdagen.

Mission: I Tandkunsten vil vi være en tandklinik med fokus på miljø i alle beslutninger, vi tager.

Vision: I Tandkunsten ønsker vi at skabe en klinik, hvor miljø lokalt og globalt er i fokus.

Baggrund

Siden vores ISO 9001 i 2012 har målet været at blive miljøcertificeret. Efter en længere proces i efteråret 2016, hvor personalet kom med forslag til, hvordan certificeringen skulle gribes an, blev der fastlagt procedurer og diskuteret arbejdsgange. På den baggrund opnåede vi ISO 14001 certificeringen i januar 2017.

Miljøcertificeringen indebærer bl.a.:

- At der er fokus på svane- og blomstmærket, når der indkøbes fx rengøringsmidler, toiletpapir osv.
- At der købes fairtrade og økologisk hvor det er muligt
- At pudsepasta til pudsning af tænder er lavet af svanemærket tandpasta
- At hjemmesiden er CO₂ neutraliseret, og at der indkøbes 'grøn strøm' fra Natur-Energi. Strøm fra Natur-Energi, er produceret 100% på vedvarende energikilder. Leverancen dokumenteres på de enkelte regninger
- At der altid er fokus på el- og vandbesparelser ved indkøb af diverse udstyr

Miljø- og klimapolitik

- Gennemføre løbende miljøtiltag og energibesparelser
- Arbejde for at vores leverandører lever op til vores miljøkrav
- Sorterere vores affald og emballage
- Arbejde på at få flere miljøvenlige produkter på hylderne
- Informere vores medarbejdere og leverandører om vores miljø- og klimapolitik
- Planlægge vores ordrer, så vi undgår unødvendig transport
- Vælge miljømærkede produkter
- Vælge den bedste energiklasse, når vi køber elektronisk udstyr

**GO
GREEN
DAN
MARK**

Tandkunsten er en del af GoGreen netværket i København og deltager aktivt i netværkets fire årlige møder. Her møder vi andre frontløbere på miljøområdet, som vi får sparring og inspiration fra. Du kan læse om GoGreen Danmark her: www.gogreendanmark.dk

Arbejdsgange:

- Der er lavet arbejdsgange, hvor vi tager aktivt stilling til, hvor meget der skal skrues op for varmeapparaterne.
- Der lægges vægt på arbejdsgange, der minimerer vand- og el-forbrug i forskellige situationer samt vedligeholder hårde hvidevarer bedst muligt, fx tilsætning af eddike ved vask af arbejdstøj, der forebygger kalkbelægninger og dermed forlænger maskinens levetid.
- Der vælges leverandører, som har taget aktivt stilling til deres fodaftryk på miljøet fx når vi vælger rengøringsfirma.
- Der sorteres affald i plast, metal, bio, pap, glas, elektronik og papir samt restaffald.

Det er altafgørende, at personalet oplever miljøcertificeringen som en naturlig del af kerneydelsen, hvorfor indsatsen løbende tages op på personalemøder.

Afrapportering 2019

2019 blev det år, hvor interessen for Tandkunstens miljøindsats blev tydelig. Pludselig vil mange tage stilling og have en holdning, og når de så googler tandlæge og miljø, så er vi de eneste, der popper op.

Vi havde besluttet, at vi ville undersøge 3 leverandører om året. I 2019 har vi undersøgt:

1. Biobørsten
2. Web amp
3. Plandent

Biobørsten er en lækker tandbørste lavet af et meget seriøst firma. Det består af 2 mænd, hvor den ene er tandlæge og den anden styrer produktionen. Deres tandbørste har 3 certifikater, en FDA-godkendelse, som er en amerikansk standard, SGS, som går på, at der ikke benyttes børnearbejde på fabrikken, og at der er ordnede forhold for personalet med pauser, mad og vand samt sanitære forhold. Desuden har de en ISO-certificering, der sikrer ensartethed i produktionen.

WebAmp er vores hjemmeside firma. Vi har en hjemmeside, som er CO₂ neutraliseret. Det går ud på, at der plantes træer i det forhold, som hjemmesiden påvirker miljøet. Der er i dag flere muligheder for at klimakompensere.

Plandent har lavet et lille katalog med grønne og miljøvenlige produkter. Anne-Mette har gennemgået produkterne, og som det ser ud lige nu, er det et godt skridt på den grønne vej.

Verdensmål

Vi startede året med at have besøg af Jette Thomsen fra groconsult. Jette kørte en ½ dag, hvor vi startede med at se Mother Earth, hvor Julia Roberts har lagt stemme til. Så var stemningen lige lagt for at ville gøre noget for miljøet! Vi fik herefter en kort gennemgang af verdensmålene og Jette havde valgt, at vi skulle arbejde mere dybt med verdensmål 12: Ansvarligt forbrug og produktion samt mål 14: Livet i havet. Det var en vildt spændende dag, hvor vi gik i grupper og arbejdede med de 2 verdensmål, og vi fandt

frem til, hvad vi selv kunne gøre. I forhold til verdensmål 14, livet i havet, talte vi om, at vi spiser tun på klinikken og faktisk gjorde det i stor stil. Vi besluttede at minimere vores forbrug af tun.

Lise-Lotte og hendes mand valgte at tage til Sydvestpynten på World Clean-up Day og fjerne skrald ved vandet. Verdensmål 12: Ansvarligt forbrug og produktion, lå jo lige til os. Det er jo noget, som vi har arbejdet med længe uden egentlig at lægge det ind under et verdensmål. Vi har et ønske om at indkøbe miljøvenligt og sætte det mindst mulige fodaftryk, og vi udskifter og køber kun nyt, når det ikke mening – økonomisk eller miljømæssigt – at beholde det gamle længere.

Indkøb af miljøvenlige produkter

Vi indkøber ingen rengøringsmidler, sæber eller toiletpapir, som ikke er svanemærkede. Igen i 2019 fik vi nyt rengøringsmiddel. Vi er jo i den situation, at vi skal have gjort rent på niveau 5, og desuden har vi høje krav til den person, som kommer på klinikken.

Rengøringsassistenten skal, lige som os, være god til at sortere affald, og de har selv rengøringsmidler med, som er svanemærkede i det omfang, det er muligt. Vi har de seneste år skiftet rengøringsmiddel flere gange, og vi må konstatere, at det er svært at finde personen, som kan udføre rengøringen på klinikken. Det er meget nemmere at lave kontrakten med sælgeren, som lover guld og grønne skove. I øjeblikket har vi et selskab, hvor kommunikationen til lederen er bedre end før, og hvor vi efter et par forsøg har fundet en virkelig god assistent. Anne-Mette har lavet intern audit på hende, og hun er dygtig.

Kommunikation – artikler, messer & netværk

Vi er blevet kontaktet både af Praktiserende Tandlægers Organisation (PTO) og Erhvervsmagasinet Dental, som begge ønskede at skrive en artikel om vores miljøindsats. Journalisten fra PTO ville lige lave en hurtig artikel om lidt småting, hun havde talt med Lise-Lotte om på Livsstils-messen. Vi sagde til hende, at hvis hun ikke havde tid til at komme forbi til et uddybende møde, så var vi ikke interesserede. Magasinet Dental kom ud med en journalist og en fotograf, og vi har læst korrektur på artiklen. Vi ved ikke, hvornår den kommer i bladet. Artiklen kommer til at hedde: "First mover på miljøfronten".

Til messen GrønKBH 2019 i Remisen i juni, havde vi en goodiebag med til alle. Selvfølgelig med svanemærket Zendium tandpasta, miljøvenlig tandtråd og så en drikkedunk med logo. Idéen bag flasken er, at endnu flere kan benytte en flaske, der kan genbruges, i stedet for købe-vandflasker, der kun kan bruges enkelte gange.

Her uddelte vi for første gang verdensmålskort (billedet). Det er kort lavet af græspapir trykt hos KLS PurePrint i henhold til Cradle to Cradle certificering.

Kortene er samlet i en æske, og hvert af de 17 verdensmål optræder på forsiden og beskrivelsen af delmålene på bagsiden. Vi har fået lavet logo på dem og fik lov til at lave dem med godkendelse fra Gladsaxe Kommune, som havde lavet dem til eget brug. Vi uddeler dem til patienter med særlig interesse for verdensmålene.

I september deltog vi på Livsstilsmesse i Øksnehallen. Vi havde en biobørste og et skriv om Tandkunsten med. Vores fokus var, at man ikke kan have en sund krop uden en sund mund, og

herfra forsøgte vi så at dreje kommunikationen hen på miljøet og vores indsatser. Det var en god messe, som vi har besluttet at tage på igen næste år.

Og året igennem har Anne-Mette været med til møderne i GoGreen, hvor hun altid er god til at skabe nye kontakter, og vi føler, at vi har god gavn af netværket.

Leverandørdialog og -samarbejde

Vi har fået kontakt med en leverandør, som normalt laver miljøvenlige sugerør. Hun er gået i gang med at lave et sug, som er lavet primært af kaffegrums. Vi har haft første prototype til prøvning. De var for bløde og lidt for brede, der hvor de går ned i sugets holder. Vi har givet vores feedback og regner med, at der inden længe kommer næste version af prototypen. Det bliver spændende at se, om det kan lykkes at få et alternativ til det store sug, som udgør et ret stort plastforbrug i løbet af en dag.

Vi har haft besøg af en repræsentant fra firmaet, Plys Sky, som bl.a. laver klude og viskestykker af gamle T-shirts. Vi synes, at det kunne være en super idé at købe genbrug, når vi køber nye klude til f.eks. toilettet. Det viste sig så bare, at de ville have over 10,- pr. klud, og så er det svært at være med økonomisk. Vi havde tænkt, at vi skulle have omkring 130 nye klude og så bliver det for stor en udskrivning. Et alternativ kunne være at farve vores gamle klude, hvilket ville være godt i genbrugstanken, men som ville være forurenende. Vi valgte at købe nye klude hos Jysk til kr. 5,- pr. stk., og som har OEKO-TEX 100 label¹.

Vores samarbejde med Zendium er blevet udbygget. Zendium-tandpasta forhandles af Unilever, som er en virksomhed med stort fokus på bæredygtighed. De har besluttet, at fremadrettet skal alle nye beslutninger tages med udgangspunkt i miljø/bæredygtighed. Unilever har bl.a. et samarbejde med tandlægeskolerne, og Lise-Lotte blev inviteret til at holde et oplæg om, hvordan det er at komme ud at arbejde i privat praksis som nyuddannet samt Tandkunstens vej til miljøcertificeringen og miljømæssige overvejelser. Der var 165 studerende tilmeldt, og det var helt fantastisk at se, hvor interesserede de studerende var i miljødelen. De stillede interesseret spørgsmål, og de fik en god diskussion om miljø og miljømæssige overvejelser.

¹ Hvad er Øko-Tex?

Øko-Tex-mærket er egentlig tre mærker. Øko-Tex Standard 100 serien er den langt mest udbredte og har til formål at sikre forbrugeren mod indhold af skadelige stoffer i tekstilprodukter. Øko-Tex Standard 1000 serien medtager miljøpåvirkningerne i de enkelte produktionsled i tekstilfremstillingen. Endelig kan tekstiler have et mærke, hvor det fremgår at produktet lever op til begge standarder. Kilde: <https://bit.ly/388rBqR>

Handleplan 2020

Som inspiration vil vi følge Berendsens arbejde med deres verdensmåls certificering. Berendsen blev som den første i Danmark verdensmåls certificeret i december 2019.

År	Mål	Indsats
2020	<p>Indkøb</p> <ul style="list-style-type: none">• At gennemgå samtlige leverandører for egen miljøindsats og miljøvenlige produkter <p>Affald</p> <ul style="list-style-type: none">• At have optimal affaldssortering til bedste pris <p>Verdensmål & cirkulær økonomi</p> <ul style="list-style-type: none">• Skaffe os viden om alle verdensmålene• Være undersøgende på hvordan de cirkulære økonomitanker kan bidrage til Tandkunsten aktiviteter i forhold til leverandør dialoger og -samarbejder <p>Procedurer</p> <ul style="list-style-type: none">• At opdatere og videreudvikle på vores procedurer	<ul style="list-style-type: none">• Undersøge 1 leverandør• Tilegne os så meget viden som muligt omkring affaldssortering og inspirere andre til at sortere korrekt• Få overblik over alle verdensmålene og finde ud af hvor vi ønsker at lægge flere kræfter via to workshopdage• Gå i yderligere dialog med leverandørerne af sug + tandkrus, herunder udarbejde tjeklister til brug for en vurdering af produkterne i cirkulært perspektiv• Skrive nye relevante procedurer i ISO 14001 og kontrollere at de gamle procedurer stadig giver mening og er relevante

Kommunikationsplan 2020

- De fire historier fra GrønKBH:
 - Miljøcertificering
 - Flour
 - Biobørsten
 - Pudsepasta
- Indsæt Grønt regnskab på hjemmesiden
- Foredrag til Tandfagligdage i Bella Center
- Deltage i Grøn KBH 2020
- Deltage i Sund Livsstilsmesse 2020
- Opstart af kommunikationsplan for 2020 på sociale medier

Dette dokument opdateres igen januar 2021.

Bilag 1: Grønt regnskab for el, vand og varme

Siden 2017 – med baseline i 2014 – har vi fulgt vores el-, vand- og varmeforbrug. Forbruget på alle tre områder er uden de store udsving.

Forbruget af el har varieret fra 42,1-43,9 kWh/dag set som et gennemsnit over et år. Mens vandforbruget har varieret fra 173-182 m³/år. Dog med en undtagelse i 2015, hvor vandforbruget blev fordoblet i forhold til 2014 på grund af ændret lovgivning for hygiejne i forbindelse med tøjvask (ændret fra 40 til 60 grader).

Derfor har vi valgt ikke at have målsætninger for el-, vand- og varmeforbruget i vores miljøledelsessystem fremover. Dog vil vi fortsat give det opmærksomhed hver år i forbindelse med den årlige afrapportering.